

**ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΤΠΑ) ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ 2021 – 25 – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ**

**Τοποθέτηση Προέδρου Παραρτήματος Πελοποννήσου & Δυτικής Στερεάς Ελλάδας του
ΓΕΩΤ.Ε.Ε. στη συνεδρίαση της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης της ΠΔΕ**

(18-5-2021)

Παρατηρήσεις επί της ΣΜΠΕ (ανά εδάφιο και σελίδα)

Στόχοι του προγράμματος (σελ. 7-8):

Να προστεθούν τα παρακάτω σχέδια/προγράμματα:

- Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό
- Τα Περιφερειακά Σχέδια για την Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ)
- Η Οδηγία 2014/89/ΕΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό

Κύρια περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά για το σύνολο της χώρας (σελ. 12-13):

Δε γίνεται καμία αναφορά για τα θαλάσσια ύδατα, το έδαφος και για τον κίνδυνο ερημοποίησης των εδαφών στο νότιο τμήμα της χώρας, λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Πίνακας 1.γ- Ερωτήσεις διάγνωσης για κάθε υπο-πρόγραμμα του Προγράμματος (σελ. 14-15):

Χρειάζεται αναθεώρηση ως προς τις επιπτώσεις κάθε υπο-προγράμματος στις περιβαλλοντικές συνιστώσες, καθότι δεν αναφέρεται καθόλου το υπο-πρόγραμμα 3.

Επίσης οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, υδατικούς πόρους, έδαφος και στερεά απόβλητα παρουσιάζονται είτε ως μη γενόμενες είτε ως πολύ ήπιες, το οποίο δεν είναι ορθό και πρέπει να αναθεωρηθεί.

Πίνακας 1.δ- Συνοπτική επίδραση στους περιβαλλοντικούς τομείς (σελ. 16):

Πρέπει να διαχωριστούν οι θετικές με τις αρνητικές επιδράσεις και να εμφανίζονται με διαφορετικό χρώμα, για να είναι δυνατός ο άμεσος και συγκριτικός εντοπισμός μεταξύ θετικών και αρνητικών επιπτώσεων.

Αντιμετώπιση των επιπτώσεων (σελ. 16):

Απουσιάζει η εξειδίκευση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης για κάθε μια από τις παρουσιασθείσες περιβαλλοντικές μεταβλητές.

Πίνακας 1.ε- Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης του Προγράμματος (σελ. 19):

Να προστεθεί ως δείκτης παρακολούθησης η εφαρμογή ή μη των περιβαλλοντικών όρων.

Τομέας Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (σελ. 29):

Στους τομείς προτεραιότητας να προστεθεί η προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Υπο-πρόγραμμα 3: Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας (σελ. 55):

Δεν εμφανίζεται ο ρόλος που θα μπορούσαν να παίξουν τα ερευνητικά ινστιτούτα και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας.

Αντί της πρότασης για τη δημιουργία νέων ερευνητικών κέντρων, είναι προτιμότερο να ενισχυθούν και να χρησιμοποιηθούν τα ήδη υπάρχοντα ερευνητικά ινστιτούτα και ιδρύματα. Αυτό να προστεθεί και ως άξονας προτεραιότητας.

Υπο-πρόγραμμα 3: Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας (σελ. 65):

Στον Πίνακα του άξονα προτεραιότητας 3.1 είναι προτιμότερο να υπάρχει αντί της «Δημιουργίας επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής» η «Αναβάθμιση υφιστάμενων επιλεγμένων ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής» και οι δυνητικοί δικαιούχοι να συμπεριλάβουν τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας, μαζί με τα ερευνητικά τους Ινστιτούτα.

Προϋπολογισμός προγράμματος (σελ. 77):

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος στο υπο-πρόγραμμα 3 «Ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας» είναι μικρός και χρειάζεται αύξηση στο 10% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος.

Δίκτυα Υποδομών (σελ. 101-102):

Χρειάζεται συμπλήρωση τόσο για τα ήδη κατασκευασμένα οδικά και σιδηροδρομικά έργα όσο και για τα υπό κατασκευή οδικά και σιδηροδρομικά έργα (Ε-65, Ολυμπία οδός, Παραϊόνια οδός, ΣΓΥΤ Κορίνθου-Πατρών, κ.λπ.).

Περιοχές με κίνδυνο πλημμύρας και αντιπλημμυρική προστασία (σελ. 107-109):

Χρειάζεται να επικαιροποιηθεί με βάση τα δεδομένα της 1ης Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας.

Γεωλογικά δεδομένα (σελ. 109-111):

Χρειάζεται αναθεώρηση με βάση σύγχρονες γεωλογικές – τεκτονικές έρευνες στον Ελληνικό χώρο. Το παρόν κείμενο βασίζεται σε παρωχημένες έννοιες όπως το «Ελληνικό γεωσύγκλινο» και «Αλπικό γεωσύγκλινο».

Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά που ενδέχεται να επηρεαστούν σημαντικά (σελ. 128-130):

Α) Χρειάζεται να γίνει πιο συγκεκριμένο ως προς την αναμενόμενη χρήση ύδατος και την παραγωγή στερεών αποβλήτων των υπο-προγραμμάτων 1 «Ενίσχυση επιχειρηματικότητας/ δημιουργία φιλικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος» και 2 «Ενίσχυση της βιομηχανίας».

Β) Δεν γίνεται καμία αναφορά στην ανάγκη κάθε μεγάλης επένδυσης να έχει σχέδιο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, δηλ. ενός "worst case scenario", παρότι αναφέρεται στο κείμενο ότι η κλιματική αλλαγή μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του ΑΕΠ σε διάφορους κλάδους της οικονομίας.

Γ) Δεν αναφέρονται ποιες είναι αυτές οι θετικές παρεμβάσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο της πράσινης οικονομίας για τον τομέα της βιομηχανίας.

Δ) Τέλος είναι λανθασμένη η διατύπωση ότι το προτεινόμενο Πρόγραμμα δε συσχετίζεται άμεσα με παρεμβάσεις που αφορούν στη βιοποικιλότητα και στις προστατευόμενες περιοχές, καθότι δεν αναφέρεται στο κείμενο της ΣΜΠΕ ότι απαγορεύονται παρεμβάσεις στις προστατευόμενες περιοχές. Επομένως αναμένεται να επηρεαστεί η παράμετρος της 3 βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων περιοχών και θα πρέπει αν αναφερθεί, με σαφή πρόταση για την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων περιοχών στις περιπτώσεις επενδύσεων σε τέτοιες περιοχές, με ταυτόχρονη εφαρμογή των περιορισμών και δεσμεύσεων της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Επίσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η αγροβιοποικιλότητα.

Ως αγροβιοποικιλότητα ορίζεται η βιοποικιλότητα που υπάρχει στα αγροτικά τοπία και αποτελεί υποσύνολο της βιοποικιλότητας. Η Γεωργία επηρεάζει και επηρεάζεται έντονα από την κλιματική αλλαγή.

Η αγροτική παραγωγή αποτελεί τομέα δραστηριότητας που θα επηρεαστεί σημαντικά από την κλιματική αλλαγή, καθώς το είδος, η ποσότητα και η ποιότητα των γεωργικών προϊόντων εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το κλίμα.

Συνοπτική περιβαλλοντική θεώρηση του προγράμματος 7.2.1 Υποπρόγραμμα 1 ενίσχυση επιχειρηματικότητας/ δημιουργία φιλικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος (σελ. 135 & 138-139):

Γίνεται αναφορά στην ΣΜΠΕ ότι *“Κατά την υλοποίηση του υποπρογράμματος1 αναμένεται να προκύψουν έργα βιομηχανικών, τουριστικών ή άλλων επιχειρηματικών εγκαταστάσεων (νέα και εκσυγχρονισμός – βελτίωση υφιστάμενων), από τα οποία απορρέουν επιπτώσεις που σχετίζονται με την κατασκευή και αφορούν κυρίως τους περιβαλλοντικούς τομείς των αποβλήτων, της αέριας ρύπανσης, του θορύβου, της ενέργειας κλπ. Οι επιδράσεις αναμένονται αρνητικές, μέσης έντασης αλλά μικρής χρονικής διάρκειας, αντίστοιχης με τη χρονική περίοδο της κατασκευής”*. Είναι δεδομένο ότι κατά την κατασκευή θα προκληθούν επιπτώσεις στο έδαφος και ενδεχομένως στη βιοποικιλότητα, ενώ και στο στάδιο λειτουργίας θα υπάρχουν επιπτώσεις στους τομείς των αποβλήτων, της αέριας ρύπανσης, του θορύβου, της ενέργειας, κ.λπ.. Αυτά πρέπει οπωσδήποτε να ληφθούν υπόψη στη συμπλήρωση του Πίνακα 7.3.α: Ερωτήσεις διάγνωσης για το υποπρόγραμμα 1 στις σελίδες 138-139.

Αναφορικά με τις απαντήσεις στις ερωτήσεις του Πίνακα 7.3.α: Ερωτήσεις διάγνωσης για το υποπρόγραμμα 1, αυτές παρουσιάζονται είτε ως πολύ ήπιες είτε ότι δεν επιδρούν στις περιβαλλοντικές μεταβλητές του ερωτηματολογίου.

Για παράδειγμα: δεν υπάρχει επένδυση τόσο στο κατασκευαστικό στάδιο όσο και στο στάδιο λειτουργίας της που να μην χρησιμοποιεί υδατικούς πόρους, να μην παράγει στερεά, υγρά ή αέρια απόβλητα και να μην χρησιμοποιεί ενεργειακούς πόρους. Αυτά πρέπει να ληφθούν υπόψη και να αναμορφωθούν αναλόγως οι απαντήσεις του Πίνακα 7.3.α

Συνοπτική περιβαλλοντική θεώρηση του προγράμματος 7.2.2 Υποπρόγραμμα 2 ενίσχυση της βιομηχανίας (σελ. 136 & 140-141):

Γίνεται αναφορά στην ΣΜΠΕ ότι *“Κατά την υλοποίηση του υποπρογράμματος2 αναμένονται, σε μικρότερο βαθμό, αντίστοιχες επιδράσεις με το υποπρόγραμμα 1, σε ότι αφορά τα ενδεχόμενα νέα κατασκευαστικά έργα, στη φάση κατασκευής και λειτουργίας. Σε ότι αφορά*

τον εκσυγχρονισμό, την καινοτομία και την πράσινη ανάπτυξη στις βιομηχανίες, αναμένονται θετικές μεταβολές, σε σχέση με την παραγωγή ρύπων, την εξοικονόμηση ενέργειας, τη χρήση ΑΠΕ, την περιβαλλοντική διαχείριση και γενικά τις φιλοπεριβαλλοντικές πρακτικές”.

Είναι δεδομένο ότι κατά την κατασκευή έργων για την ενίσχυση της βιομηχανίας θα προκληθούν επιπτώσεις στους περιβαλλοντικούς τομείς των αποβλήτων, της αέριας ρύπανσης, του θορύβου, της ενέργειας, τους εδάφους και της βιοποικιλότητας, ενώ και στο στάδιο λειτουργίας θα υπάρχουν ανάλογες επιπτώσεις στους τομείς των αποβλήτων, της αέριας ρύπανσης, του θορύβου, της ενέργειας, κ.λπ.. Αυτά πρέπει οπωσδήποτε να ληφθούν υπόψη στην συμπλήρωση του Πίνακα 7.3.β: Ερωτήσεις διάγνωσης για το υποπρόγραμμα 2 στις σελίδες 140-141.

Αναφορικά με τις απαντήσεις στις ερωτήσεις του Πίνακα 7.3.β: Ερωτήσεις διάγνωσης για το υποπρόγραμμα 2, αυτές παρουσιάζονται είτε ως πολύ ήπιες είτε ότι δεν επιδρούν στις περιβαλλοντικές μεταβλητές του ερωτηματολογίου. Για παράδειγμα δεν υπάρχει επένδυση στο βιομηχανικό τομέα τόσο στο κατασκευαστικό στάδιο όσο και στο στάδιο λειτουργίας που να μην χρησιμοποιεί υδατικούς πόρους, να μην παράγει στερεά, υγρά ή αέρια απόβλητα και να μην χρησιμοποιεί ενεργειακούς πόρους ή να μην επηρεάζει τη βιοποικιλότητα και το τοπίο. Αυτά πρέπει να ληφθούν υπόψη και να αναμορφωθούν αναλόγως οι απαντήσεις του Πίνακα 7.3.β.

Συνοπτική περιβαλλοντική θεώρηση του προγράμματος 7.2.3 Υποπρόγραμμα 3 ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας (σελ. 136-137 & 140-141):

Είναι προτιμότερο αντί της δράσης «Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής» να υπάρχει η δράση «Αναβάθμιση υφιστάμενων επιλεγμένων ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής».

Σύνολο του προγράμματος (σελ. 145-147):

Με βάση τις ως άνω παρατηρήσεις να διορθωθεί-συμπληρωθεί αναλόγως η συγκεκριμένη παράγραφος και ο Πίνακας 7.3.1, με συμπλήρωση και στήλης για το υπο-πρόγραμμα 3. Οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, υδατικούς πόρους, έδαφος και στερεά απόβλητα παρουσιάζονται είτε ως μη γενόμενες είτε ως πολύ ήπιες, το οποίο δεν είναι ορθό και πρέπει να αναθεωρηθεί. Τέλος πρέπει να διαχωριστούν οι θετικές με τις αρνητικές επιδράσεις και να εμφανίζονται με διαφορετικό χρώμα, για να είναι δυνατός ο άμεσος και συγκριτικός εντοπισμός μεταξύ θετικών και αρνητικών επιπτώσεων.

Αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων-Πίνακας 7.4.α: Βιοποικιλότητα – χλωρίδα – πανίδα:

Στις αιτίες μεταβολής, στην αιτιολόγηση και στην αξιολόγηση δεν μνημονεύονται καθόλου οι πιθανές επιπτώσεις που θα προκύψουν στο στάδιο λειτουργίας των **νέων μεταποιητικών δραστηριοτήτων** ή επέκτασης – βελτίωσης υφιστάμενων. Χρειάζεται επομένως συμπλήρωση και αναθεώρηση του πίνακα. Αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη και να αναμορφωθεί αναλόγως η αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων του πίνακα 7.4α.

Αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων-Πίνακας 7.4.γ: Υδατικοί πόροι – υγρά απόβλητα:

Στις αιτίες μεταβολής, στην αιτιολόγηση και στην αξιολόγηση δεν μνημονεύονται καθόλου οι πιθανές επιπτώσεις που θα προκύψουν στο στάδιο λειτουργίας ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων και μεταποιητικών μονάδων, ή την επέκταση υφιστάμενων. Επίσης είναι λάθος

η διατύπωση ότι η κατάσταση των υδατικών πόρων και των θαλάσσιων υδάτων καθώς και οι ανάγκες σε πόσιμο νερό δεν θα έχουν επιπτώσεις.

Δεν υπάρχει επένδυση στον ιδιωτικό ή βιομηχανικό τομέα τόσο στο κατασκευαστικό στάδιο όσο και στο στάδιο λειτουργίας που να μην χρησιμοποιεί υδατικούς πόρους και να μην παράγει υγρά απόβλητα. Χρειάζεται επομένως συμπλήρωση και αναθεώρηση του πίνακα. Αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη και να αναμορφωθεί αναλόγως η αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων του πίνακα 7.4α.

Συνοπτική αξιολόγηση ανά υποπρόγραμμα (σελ. 154):

Πρέπει να διαχωριστούν οι θετικές με τις αρνητικές επιδράσεις και να εμφανίζονται με διαφορετικό χρώμα, για να είναι δυνατός ο άμεσος και συγκριτικός εντοπισμός μεταξύ θετικών και αρνητικών επιπτώσεων.

Προτάσεις αντιμετώπισης των επιπτώσεων (σελ. 154-156):

Δεν παρουσιάζονται προτάσεις για τη λελογισμένη χρήση των υδατικών πόρων.

Προτεινόμενο σύστημα παρακολούθησης (σελ. 157):

Να προστεθεί αναφορά για την παρακολούθηση των επιπρόσθετων ποσοτήτων των υδατικών πόρων που θα χρησιμοποιούνται από τη λειτουργία των νέων μεταποιητικών δραστηριοτήτων ή την επέκταση – βελτίωσης υφιστάμενων.

Στοιχεία κανονιστικής πράξης (σελ. 160-161)

Να προστεθεί η υποχρεωτική εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και Κινδύνων Πλημμύρας, σε σχέση με τους υδατικούς πόρους και το έδαφος, αντίστοιχα.